KUNTA-LIITTO | Association of Finnish Municipalities

Miten energiatehokkuuteen kannattaa investoida?

- 6Aika Energiaviisaat kaupungit –hankkeen webinaari

Kuntaliiton puheenvuoro

19.11.2020

Vesa Peltola

Vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyy 48 eri toimenpidettä eri sektoreilla

EU:n kasvustrategia, jota toteuttamalla EU aikoo:

1. Olla ilmastoneutraali 2050
2. Suojella ihmisiä, eläimiä ja kasveja vähentämällä saasteita
3. Auttaa yrityksiä globaaleiksi johtajiksi puhtaissa tuotteissa ja teknologioissa
4. Auttaa varmistamaan oikeudenmukaisen ja kaikki mukaan ottavan siirtymän

Vihreän kehityksen ohjelman julkaisusuunnitelma

GREEN DEAL -TIEDONANTO 11.12.2019

2020

2021

ILMASTOLAKI

BIODIVERSITEETTI-STRATEGIA

KEMIKAALISTRATEGIA

SEKTORI-INTEGRAATIO-STRATEGIA

2030-ILMASTOTAVOITE

MERITUULIVOIMA-STRATEGIA

TEN-E PÄIVITYS

ENERGIAKÖYHYYS-OHJEISTUS

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMISSTRATEGIA

AKKUSTRATEGIA

HIILITULLIT

RAIDE- JA SISÄVESI-LIIKENNE

LULUCF PÄIVITYS

TAAKANJAON PÄIVITYS

PÄÄSTÖKAUPAN LAAJENTAMINEN

NOLLASAASTE-SUUNNITELMA

VALTIONTUEN SUUNTAVIIVOJEN PÄIVITYS: ENERGIA JA YMPÄRISTÖ

KESTÄVÄ EUROOPPA INVESTOINTI-OHJELMA

OIKEUDEN-MUKAINEN SIIRTYMÄ

TEOLLISUUSSTRATEGIA

KIERTOTALOUDEN TOIMINTASUUNNITELMA

ILMASTOSOPIMUKSEN VALMISTELU ALKAA

NECP-ARVIOINTI

KESTÄVÄ ÄLYLIIKENNE STRATEGIA

REMONTTI-AALTO

METSÄ-STRATEGIA

PELLOLTA PÖYTÄÄN STRATEGIA

KESTÄVÄN RAHOITUKSEN STRATEGIA

MUU KUIN TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

8. YMPÄRISTÖ-OHJELMA

BIODIVERSITEETTI-TOIMENPITEITÄ

SUURTEN TEOLLISUUSLAITOSTEN PÄÄSTÖOHJAUKSEN ARVIOINTI

VAIHTOEHTOISTEN POLTTOAINEIDEN DIREKTIIVIN ARVIOINTI

ENERGIAVERO-DIREKTIIVIN PÄIVITYS

UUSIUTUVAN ENERGIAN JA ENERGIATEHOKKUUS-DIREKTIIVIEN PÄIVITYS

AUTOJEN PÄÄSTÖ-NORMIEN PÄIVITYS

Suomen energiapolitiikan lähtökohdat ja Kuntaliitto

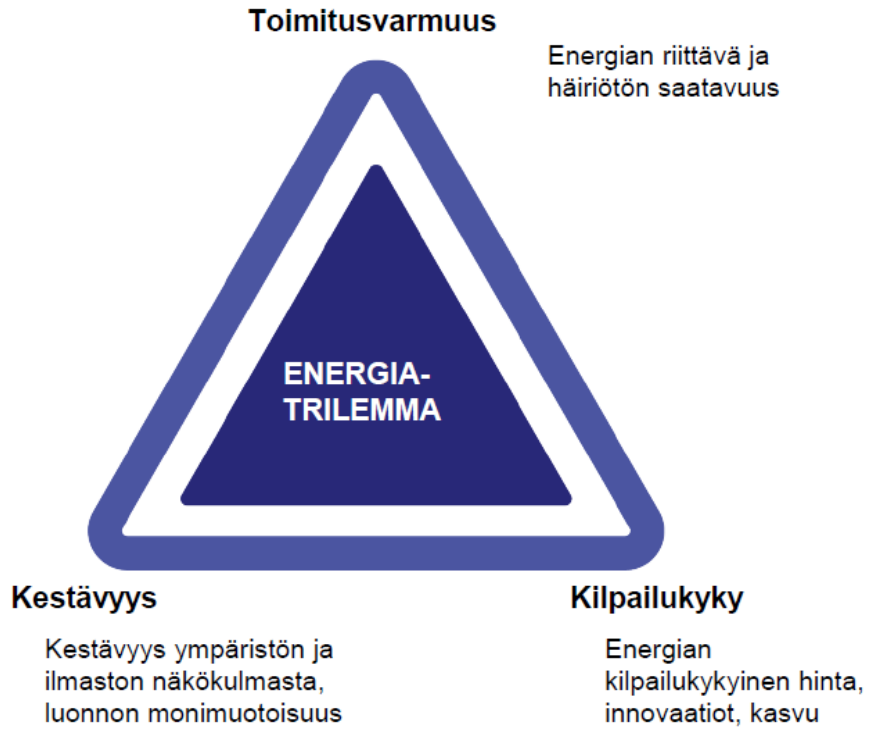

Lähde: TEM

Kuntaliitto – energiateemoja:

1. Toimitusvarmuus:
   - *energiaturpeen käyttö(?)*
   - *varautuminen*
2. Kestävyys:
   - *energiatehokkuus (KETS!)*
   - *uusiutuva energia (hajautettu energiantuotanto, biolämpö, hukkalämpö, geolämpö ym.)*
     - *polttamalla tuotettu energia?*
   - *luonnon monimuotoisuus*
3. Kilpailukyky
   - *kannattavat energiainvestoinnit*
   - *käyttömenojen hallinta*

Kuntaliiton energialinjaukset - painopisteitä

1. Kunnan oma energiankäyttö ja -kulutuksen seuranta
2. Energiansäästö/-tehokkuus kunnan rakennuttamisessa, rakentamisessa sekä tavara- ja palveluhankinnoissa
3. Uusiutuvan energian käyttö kunnan omissa kohteissa
4. Kaupallisen energiantuotannon ominaispiirteet huomioon (sähkö ja kaukolämpö, uusiutuvat, päästökauppa ja syöttötariffit, investointituet)
5. Tehokas energiantuotanto ja –jakelu
    - kokonaisvaltaiset integroidut ratkaisut (esim. jäte, hukkalämpö)
6. Paikallisten energiavarojen ja energian tuotantotapojen yhteiskunnallinen tarkoituksenmukaisuus
    - toimitusvarmuus, monipuolisuus ja omavaraisuus
7. Paikallisen osaamisen vahvistaminen energia- ja ilmastokysymyksissä

Kuntaliiton ehdotuksia kestävään elvytykseen

1. Korjausrakentaminen (energiatehokkuus, sisäilma)
2. Uusiutuvaan energiaan siirtyminen (fossiiliton kaukolämpö [turpeesta luopuminen], tuulivoima, biokaasu)
3. Kestävät liikenneinvestoinnit ja –politiikka (joukkoliikenne, kävely&pyöräily, MAL-sopimukset, raideyhteydet, latausinfra)
4. Luonnon monimuotoisuus (luontopohjaiset ratkaisut kaupunkirakenteessa, lähivirkistyskohteet, kansalliset kaupunkipuistot, luontomatkailu)
5. Vesihuollon korjausvelka ja kehittäminen
6. Kestävät hankinnat (neuvonta)
7. Digivihreä kiihdytys (kuntien digikyvykkyys, rakennetun ympäristön digitalisaatio (RYHTI-käyttöönotto), tietoliikenneyhteydet)

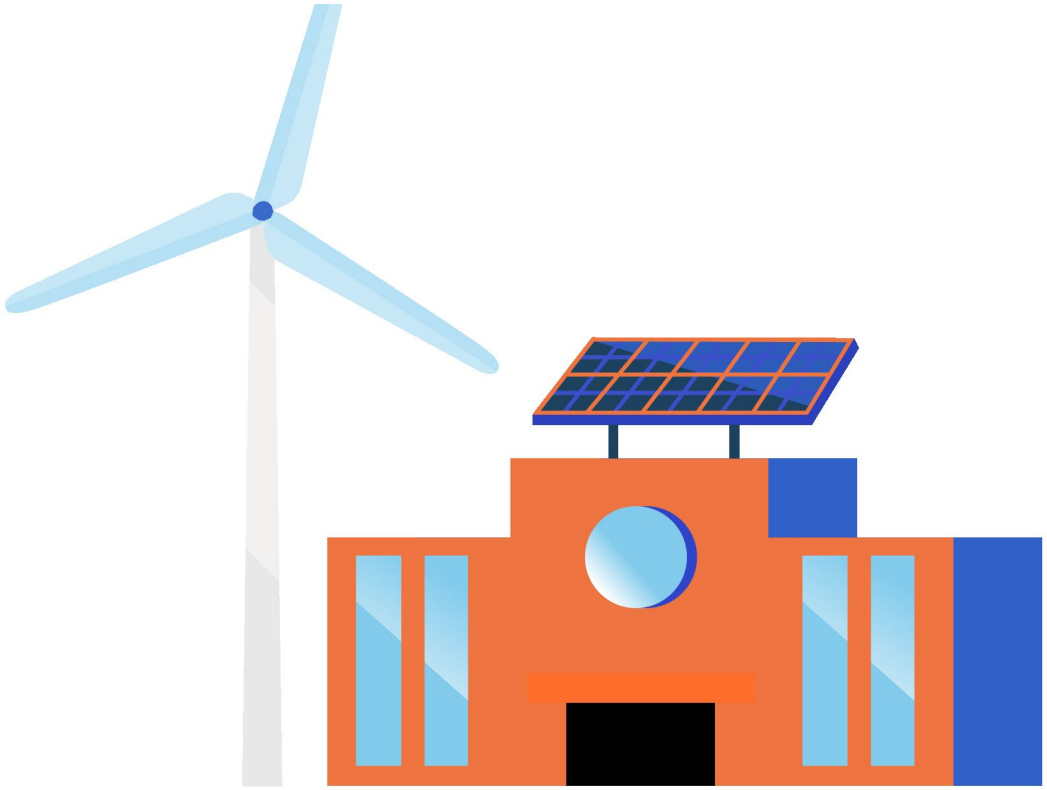

Tilinpäätöksen vuosikate positiivinen mutta useimmiten liian pieni (2019)

Vuosikate 2019, €/asukas

500 – 1 420	(35)
250 - 499	(77)
0 - 249	(124)
-250 - -1	(54)
-500 - -251	(10)
-1 650 - -501	(10)

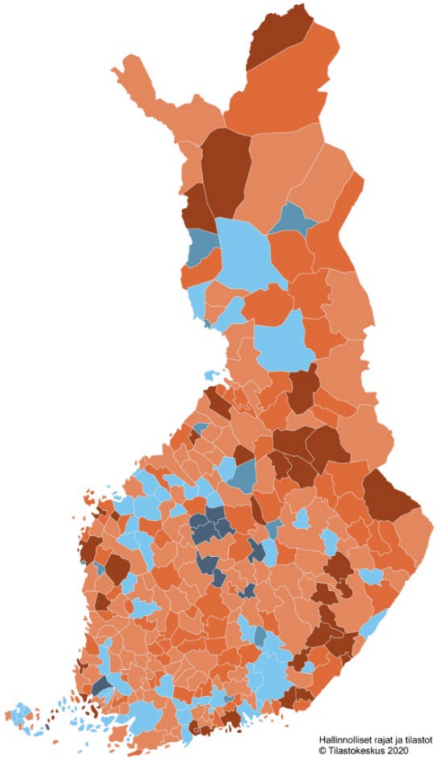

Vuosikatteen osuus poistoista 2019, %

300 – 530	(3)
200 - 299	(14)
100 - 199	(47)
0 - 99	(171)
-100 - -1	(59)
-1 420 - -101	(16)

HUOM! Korona-pandemian vaikutus ei vielä mukana

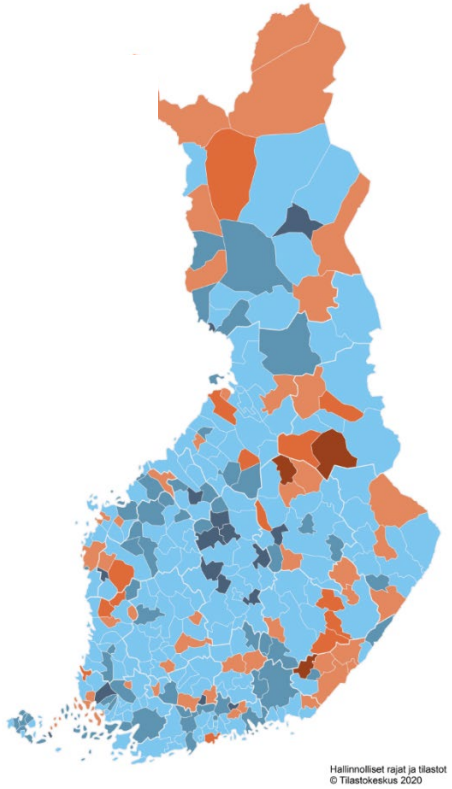

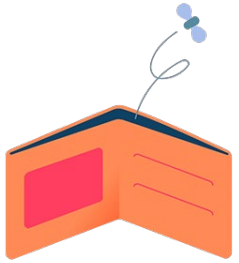

Taseeseen kertyvä alijäämä huolestuttava kuntatalouden ilmiö

Ns. kriisikunnaksi päätyy jatkossa, jos

- kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.
- **konsernin taseeseen kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 €/as. ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 €/as.**

TAI: jos kahtena vuonna KAIKKI seuraavat:

1. vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
2. tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvio
3. konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää maan keskiarvon vähintään 50 prosentilla
4. laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Kuntakonsernit (2019)

Kumulatiivinen taseen alijäämä 2019 (€/asukas)

2 000 – 11 700	(83)
500 - 1 999	(118)
0 - 499	(48)
-500 - -1	(37)
-1 000 - -501	(14)
-3 200 - -1 001	(10)

Tytäryhtiöt mukana, mm.

- *Kiinteistöyhtiöt*
- *Energiayhtiöt*
- *Osa vesilaitoksista*

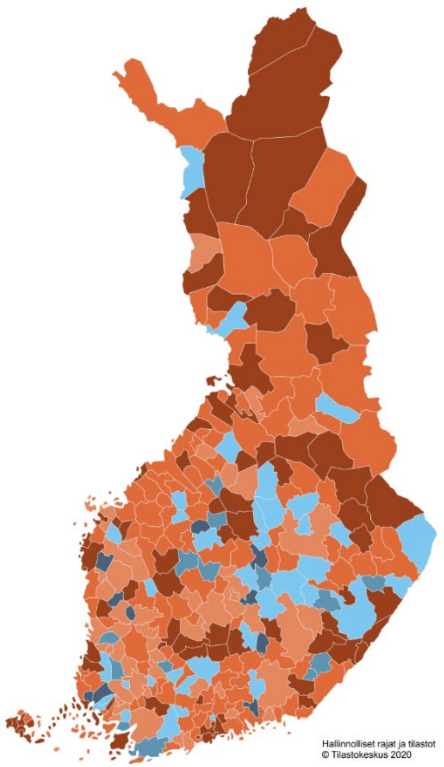

Rakennuskanta vanhenee ja korjausvelka kasvaa – suuria alueellisia eroja

Kuntien rakennuskanta lämmitystavan mukaan

Yhteensä 38 315 Rakennusta

n=38315

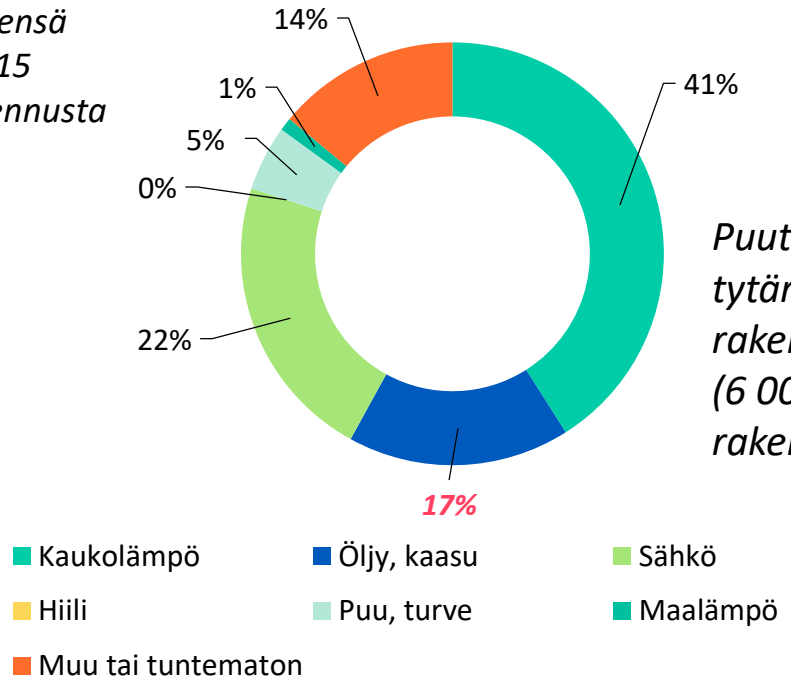

Puuttuu kuntien tytäryhteisöjen rakennukset (6 000 – 7 000 rakennusta)

Kunnan rakennusten ikä maakunnittain

Rakennusten määrä rakennusajankohdan mukaan. Pilarin korkeus kuvaa lukumäärää.

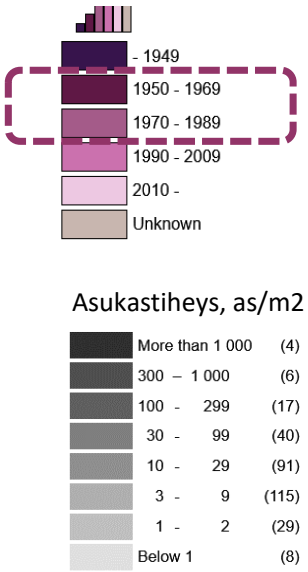

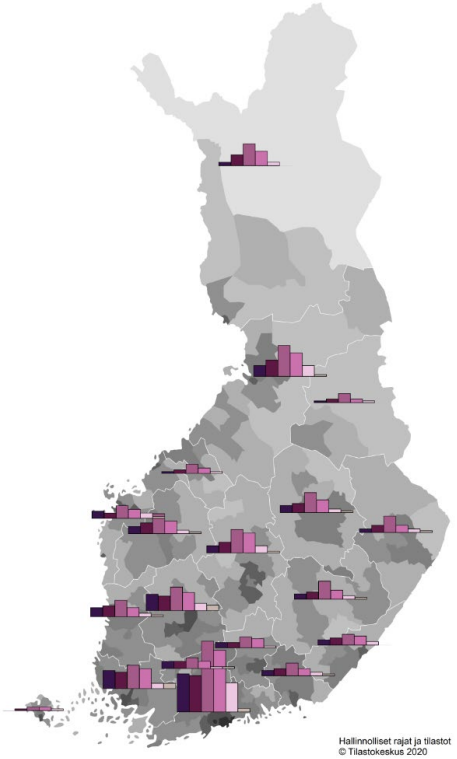

Huom! Öljylämmitteisten rakennusten tilastot eivät ilmeisesti ole ajan tasalla.

Energiatehokkuuden edistämisen pullonkauloja - osa 1

- Käsiparien puute
- Osaaminen (koko ketju suunnittelusta alkaen)
- Johtaminen (osaavien käsiparien kohdentaminen, arvot ja motivaatio)
- Taloudelliset resurssit
- Kilpailevat investointitarpeet
- Kohteen jäljellä oleva ikä ja jatkokäyttö
  (paikalliset erot kuntien kesken ja niiden sisällä suuria)

Energiatehokkuuden edistämisen pullonkauloja - osa 2

- Sisäilmaongelmat ja energiansäästö lyövät jossain määrin toisiaan korville
- Julkista hankintamenettelyä pidetään työläänä
- Investointitukien hakua ja niiden maksatusta pidetään hankalana
- Kiinteistön arvonnousu energiaremontin jälkeen kyseenalainen
- SOTE –järjestely kesken ja aiheuttaa epävarmuutta
- Lähes nollaenergiarakennus ja energiatodistus

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS) – vapaaehtoisuudella tuloksia

KETS-liittyneet (10.11.2020)

Liittynyt KETS:een (99)

Kunnat, jotka eivät ole liittyneet KETS:een
Väkiluku

- 50 001 - 100 000 (1)
- 20 001 - 50 000 (10)
- 10 001 - 20 000 (19)
- 5 000 - 10 000 (61)
- Alle 5 000 (120)

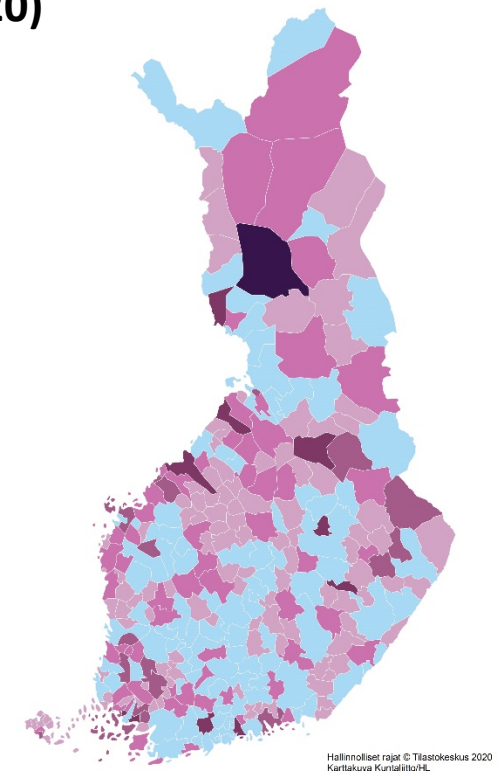

Mukana

- 99 kuntaa ja 10 kuntayhtymää (74 % asukkaista, 32 % kunnista)

Toimenpideluokka	Energiansäästö GWh/a	Osuus säästöstä %
LÄMMITYS	8,44	6 %
VESI	0,83	1 %
EI LUOKITELTU	8,6	6 %
MUU	36	24 %
VALAISTUS	13	8 %
IV	25	17 %
RAKENTEET	8,17	5 %
AURINKO	4,68	3 %
ICT	2,77	2 %
JÄTEHUOLTO	0,87	1 %
JÄÄHDYTYS	1,71	1 %
LIIKENNE	0,03	0 %
ULKOVALAISTUS	16	11 %
UUSIUTUVA	17	11 %
VESIHUOLTO	7,77	5 %
Kaikki yhteensä	149	100 %

Lähde: www.sopimustulokset.fi

Energiatehokkuussopimus (KETS) - investoinnit ja takaisinmaksuajat

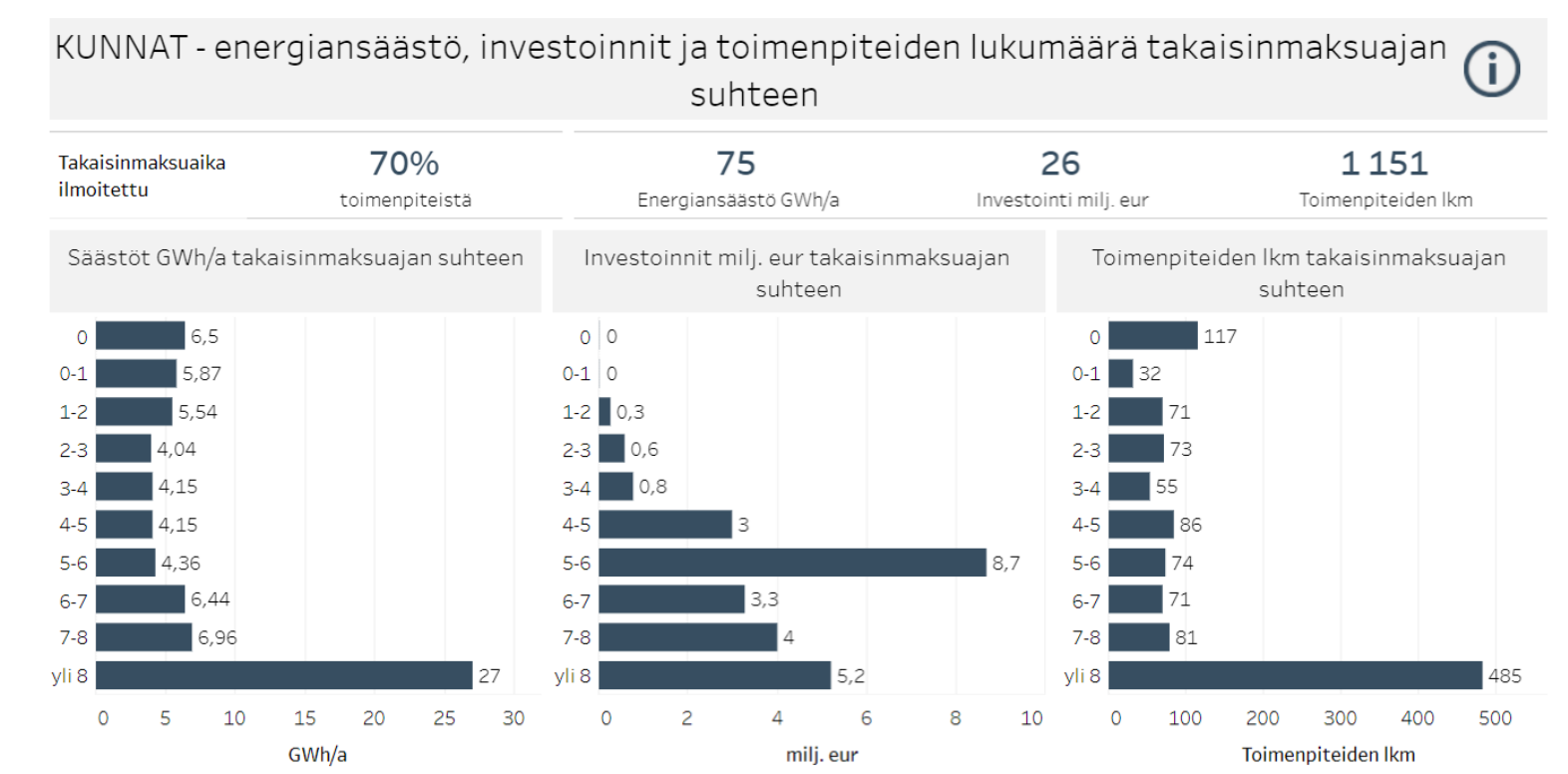

Lähde: www.sopimustulokset.fi

Kunnilla selkeä rooli energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian alueella

KUNNAT OVAT

- ammattimaisia energiateknologian ja -menetelmien käyttäjiä
- oivallisia testikenttiä energia-alan T&K-toiminnalle
- kiinnostuneita uuden tekniikan laajasta käytöstä, jos se on myös kustannustehokasta
- mahdollistajia paikallisella tasolla (kaavoitus ym.)

KUNNAT EIVÄT OLE

- teknologian kehittäjiä
- energiantoimittajia
- säädösten laatijoita
- **lypsylehmiä!!**

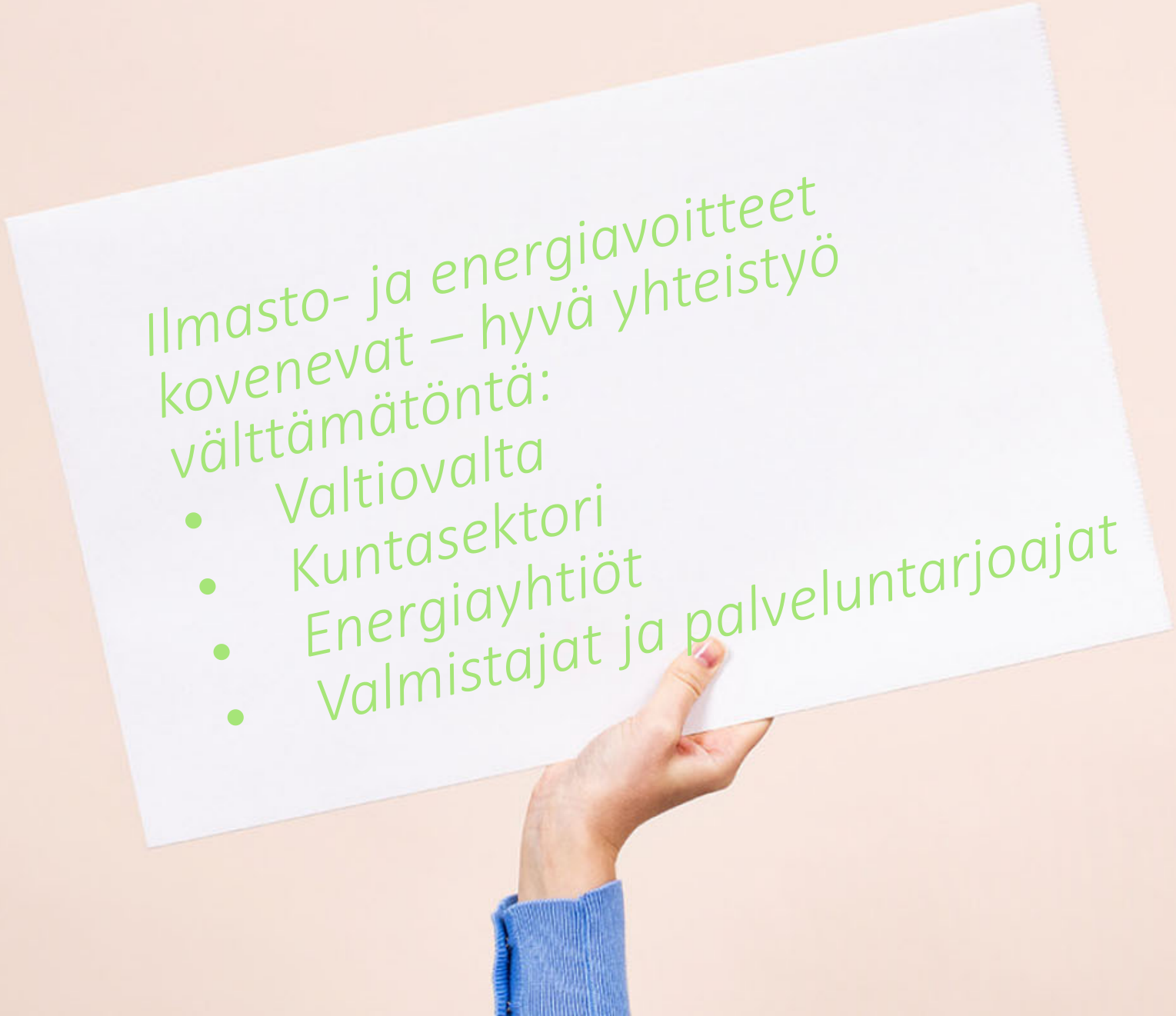

KUNTA-LIITTO

KUNTA-LIITTO | Association of Finnish Municipalities

Kuntaliitto
Vesa Peltola